

פעילות מס' 3

על חסד ועל נתינה

רציונל

"על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (אבות א, ב)

עזרה לזולת, ובפרט אם הזולת הוא אדם סובל, היא אחת מן המצוות הנעלות שבתורה, ועליה אמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה" (ספרא, קדושים, פרשה ב). חכמים הפליגו בחשיבותה ובשבחה של מצווה זו, הידועה גם כמצוות גמילות חסדים, עד שאמרו שהיא אחד מן העמודים שעליו מושבת העולם.

טיפוח מעורבות חברתית ועשיית חסד בקהילה במסגרות השונות היא תשתית להכנת המשתתפות לשירות משמעותי בעתיד.

מטרות

1. לאפשר למשתתפות לבחון היבטים שונים של קבלה ושל נתינה.
2. לעורר את מודעות המשתתפות למצבים שונים של קבלה ושל נתינה אצל כל אחד מאתנו.
3. לטפח מצבים של נתינה חברתית שלא בעליונות ובפטרונות.

עזרים

- נספח 1: הצעות לשירים, היגדים וקטעים קצרים שעוסקים בנתינה, גיליונות נייר גדולים, צבעים ועיתונים.
- נספח 2: סרטון על מתנדבים: <https://www.youtube.com/watch?v=24rrM-LHk5U&spfreload=10>.

מהלך הפעילות

שלב א' - במליאה

המשתתפות ישבו במעגל כיסאות במרכז הכיתה. המנחה יפתח: בחיי היומיום, כולנו חווים מצבים שבהם אנו נעזרים ומקבלים מאנשים שסביבנו ומצבים שבהם אנו נותנים ומסייעים לאחרים.

1. נסו לחשוב על הפעם האחרונה שבה קיבלתן סיוע ממישהו (סיוע חומרי, רגשי, עזרה, עצה וכו') ושתפו אותנו: כיצד חשתן עם בקשת העזרה שלכן? מה חשתן עם קבלת הסיוע? מה חשתן לאחר מכן?
2. נסו לחשוב על הפעם האחרונה שבה סייעתן למישהו מסביבתכן: כיצד חשתן עם בקשת העזרה? מה חשתן עם נתינת הסיוע? מה חשתן לאחר מכן?

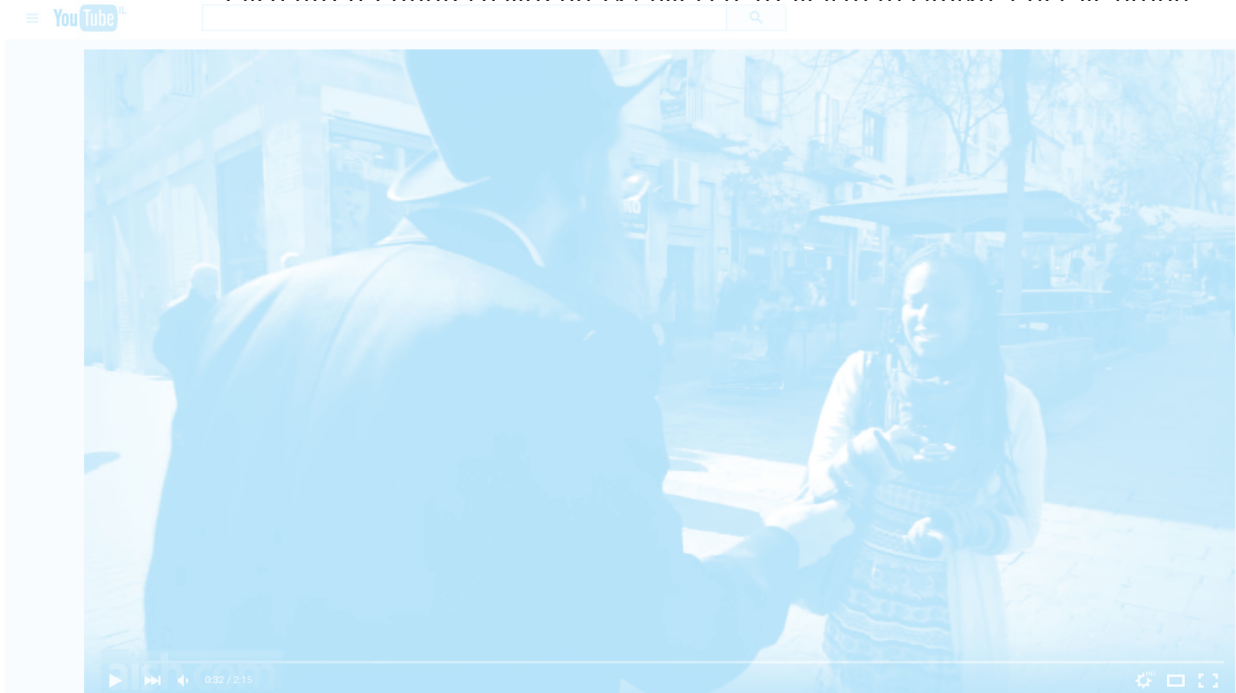
שלב ב' - קבוצתי

המשתתפות יתחלקו לקבוצות בנות 5-6 משתתפות. כל קבוצה תתבקש לבחור טקסט אחד מתוך רשימת ההצעות לשירים, היגדים וקטעים קצרים שעוסקים בנתינה ותתבקש לעצב את "תמונת הנתינה או הקבלה" כפי שהיא עולה מהפרשנות של הקבוצה לטקסט שבחרה.

שלב ג' - סיכום במליאה

- נציגות הקבוצה יציגו את השיר שבו עסקו ואת הכרזה שעיצבו.
- המנחה יקרין קליפ העוסק רוחניה ורקרלה "חידרקות" על מה שקורה בשמחתחילית לחת ולהרל

נספח ו - הצעות לשירים, היגדים וקטעים קצרים שעוסקים בנתינה

שירים בנושא נתינה:

אם אין אני לי מי לי/ אודי דויד

לתת ולקחת/ שלמה ארצי

לתת/ חמוטל בן זאב

להתנדב מכל הלב/ דנה שץ

תן כתף/ נעמי שמר

צל ומי באר/ יורם טהרלב

כולנו זקוקים לחסד/ נתן זך

האורח/ נעמי שמר

היגדים וקטעים קצרים בנושא נתינה

"אדם חייב לעשות למען האחרים ולא להעלים עין;
אם הוא רואה שריפה, עליו לנסות ולכבות אותה;
אם אין ברשותו דלי מים, הוא יכול להשתמש
בכוס;
אם אין לו כסף, יש לו כף,
ואם אין לו כף - אז יש לו כפית".
(עמוס עוז)

"לתת כמו הפרחים,
מפיצים ריח לכולם:
בלי חשבונות, בלי תמורה,
סתם משום שהם פרחים"
(אסתר קל, מתוך השיר "סיפור כמו הפרחים")

"צו החיים תן וקח.
כך נברא העולם; שכל אדם יהיה משפיע ומקבל,
ומי משאין בו שניהם כאחד - הריהו כאילן סרק."
(ר' יצחק מזידיטשוב)

"שמחה באה ממילוי החיסרון, על כן כערך
השאיפה כן ערך השמחה במילואה. כוח הנתינה
איננו שוֹרָה כי אם על השמח בחלקו. הנותן הוא
יראה בכל דבר גדול, וגם בקטן, את חסדי ה'
יתברך ואת טובותיו אשר אין קץ להן. ויהיה בראותו
כי כן, הלוא ישמח במתנות האלה שמחה רבה
ויהיו חייו מאושרים תמיד. מן השמחה והאושר
האלו נובעות הנתינה והאהבה."
(הרב אליהו דסלר, מתוך הספר "מכתב מאליהו")

"יותר ממה שאנחנו אוהבים אנשים על הטוב אשר
עשו לנו, אנו אוהבים אותם על הטוב אשר עשינו
להם."
(לב טולסטוי)

"מה שעשינו למען עצמנו בלבד, מת איתנו.
מה שעשינו למען אחרים ולמען העולם - חי
לנצח."
(אלברט פוק)

"יש לך - תן. קשה? אני יודע. אבל תן בכל זאת. ללא תרעומת, מכל הלב. זה חשוב. נסיון - ומי יודע? אולי בשורת הימים שיגיעו (לא כ"כ מהר), כאשר ישתנה האדם (חייבים להאמין), והוא ייהנה יותר לתת מאשר לאגור. פשוט לא יהיה מסוגל לנהוג אחרת. בינתיים תעניק משלך באורך רוח, עד אשר (חייבים להאמין) יחלוק האדם בשמחה את מה שיש לו".

(יאנוש קורצ'אק)

שני אגמים יש בארץ ישראל: האחד, מימיו מתוקים ודגים חיים בו. כתמי ירק מפארים את גדותיו. עצים פורשים את ענפיהם עליו ושולחים את שורשיהם הצמאים לתוך מימיו המבריאים. לאורך חופיו משחקים הילדים, כפי ששיחקו ילדים בימי התנ"ך. נהר הירדן מביא אל הים הזה מים נוצצים שירדו מעל הגבעות. האנשים הקימו את בתיהם סמוך לגדותיו, הציפורים בנו כאן את קניהם, וכל בעלי החיים שמחים על שזכו לשבת במקום הזה.

נהר הירדן ממשיך לזרום דרומה ומשתפך לתוך ים אחר. כאן אין זכר לדגים, עלה אינו רועד, ציפורים אינן שרות, ילדים אינם צוחקים. הנוסעים פונים מכאן ובוחרים בדרך אחרת. אוויר כבד תלוי על פני המים, אדם חיה ועוף אינם שותים ממי האגם.

מהו הגורם להבדל עצום זה בין שני האגמים שאינם רחוקים זה מזה?

לא בנהר הירדן האשם, הוא מגיר את מימיו לתוך שני האגמים. לא בסביבה שבה הם נמצאים האשם, ולא באדמה שמסביב.

הרי מקור ההבדל: ים כינרת מקבל את מימי הירדן, אך אינו שומרם לעצמו: תמורת כל טיפה הזורמת לתוכו הוא מזרים טיפה אחרת מתוכו.

האגם השני ערום יותר, הוא אוגר את המים הבאים לתוכו בתאווה של קמצן. הוא לא יוציא את המים מתוכו. כל טיפה הבאה אליו הריהו שומר עליה.

ים כינרת נותן, ועל כן ים החיים הוא. הים השני אינו נותן מאומה, ובני האדם קראו לו "ים המוות".

שני אגמים יש בארץ ישראל, שני סוגי בני אדם יש בעולם.

(כתבה: בריה ברטון. תרגם: י' לבנון)